

ВІТАЄМО!

Визнаний авторитет у царині педагогіки

До ювілею Олександри Савченко

Цими сонячними весняними днями святкує свій ювілей Олександра Яківна Савченко – доктор педагогічних наук, професор, академік-засновник НАПН України, заслужений працівник освіти України. Відомий український науковець у галузі загальної педагогіки і дидактики початкової школи, вона є автором педагогічної системи формування пізнавальної самостійності дітей молодшого шкільного віку. Упродовж п'яти років (1995–2000 рр.) Олександра Яківна була заступником міністра освіти і науки України; з 2000 до 2007 р. – віце-президентом Академії педагогічних наук України.

А розпочинала свою педагогічну діяльність Олександра Савченко вчителькою початкових класів шкіл м. Києва, працювала викладачем Київського державного педагогічного інституту імені О.М. Горького (нині – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова).

Зі вступом до аспірантури Науково-дослідного інституту педагогіки Міністерства освіти УРСР пов'язаний початок наукової діяльності О.Я. Савченко. У 29 років вона захистила кандидатську дисертацію на тему «Дидактичний прийом порівняння як засіб навчання і розвитку молодших школярів», логічним продовженням якої стало видання її першого методичного посібника для вчителів «Порівняння в навчанні учнів». І одразу почала набувати досвіду наукового керівництва – щороку в неї з успіхом захищалися по кілька аспірантів, здобувачів. Діапазон порушених проблем вражає: це дослідження змістових характеристик циклів предметів, міжпредметного змісту; способів педагогічного керівництва навчальним процесом; пошуки мотиваційних ресурсів навчання в початковій школі; формування загальнонавчальних, дослідницьких умінь і навичок тощо. Для наукового стилю вченого

характерні нетиповість, нестандартність підходів до розв'язання досліджуваних проблем.

Водночас Олександра Яківна працює над власним докторським дослідженням, видає у 1982 р. монографію «Розвиток пізнавальної самостійності молодших школярів». Докторську дисертацію О.Я. Савченко захищає у 1984 р. Роботу на відповідальних посадах поєднує з наполегливою і плідною діяльністю науковця. Вона – автор більш як 300 наукових праць. Також бере найактивнішу участь у створенні законодавчо-нормативної бази модернізації загальної середньої освіти. За її наукового керівництва підготовлено Концепцію державних стандартів загальної середньої освіти як для 11-річної, так і 12-річної школи, Концепцію 12-річної загальноосвітньої школи, Концепцію початкової освіти, державні стандарти для початкової і основної школи.

Перу талановитої дослідниці належать різноаспектні праці: підручники з читання для початкової школи (за читанками, підготовленими О.Я. Савченко – спочатку у співавторстві з Н.Ф. Скрипченко, а потім одноосібно, – уже понад двадцять років діти молодшого шкільного віку оволодівають основами самостійної читацької діяльності); навчальні посібники розвивального спрямування для молодших школярів – «Барвистий клубочок», «Розвивай свої здібності», «Умій вчитися» (уперше в історії вітчизняного підручникотворення); підручник для студентів педагогічних факультетів «Дидактика початкової школи», який витримав три видання; посібники для вчителів «Урок у початкових класах», «Сучасний урок у початкових класах», «Навчально-виховний процес у малокомплектній школі» (у співавторстві з Г.Ф. Суворовою), «Читання в 4 класі» тощо; книга для батьків «Сімейне виховання. Молодші школярі» та ін.

Багато гостроактуальних питань і проблем, пов'язаних з модернізацією шкільної освіти, висвітлено у першій в Україні «Методиці читання у початковій школі», у книгах, редагованих О.Я. Савченко (наприклад «Навчання і виховання учнів 1 класу», «Навчання і виховання учнів 2 класу»), та статтях дослідниці, опублікованих у фаховій періодиці.

Висока результативність наукової діяльності Олександри Яківни незбагненна для тих, хто не має можливості спостерігати за її щоденною працею, але є зрозумілою для її близьких, колег. В ній поєднуються глибокий аналітичний розум, виняткова

Олександра Савченко та ректор Донецького облППО Олексій Чернишов під час XVIII Всеукраїнських педагогічних читань «Василь Сухомлинський у діалозі з сучасністю», Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2011 р.

працездатність і діяльний характер, що спонукає до постійного творчого пошуку, знаходження нових нестандартних рішень, до застосування раціонального підходу у вирішенні будь-якої педагогічної або життєвої ситуації.

І завжди поруч – її учні, зі своїми темами і проблемами. Їхні дослідницькі пошуки, здобутки, труднощі і все, що пов'язане з науковим керівництвом аспірантів та науковим консультуванням докторантів, обговорення наукових засад дослідження, коригування експерименту, прочитання і редагування сотень сторінок тексту, проникнення у чужі стилі, наукові підходи – цю роботу Олександра Яківна виконує відповідально, зацікавлено, приділяючи велику увагу найменшим дрібницям, не ставлячи її на конвеєр, про що скаже кожен, хто пройшов її наукову школу.

Талановитий вчитель, викладач, наставник, відомий учений, Олександра Савченко володіє прекрасними душевними якостями – гуманністю, доброзичливістю, чуйністю, вимогливістю. Це вимогливість людини, яка щиро зацікавлена в успіху своїх учнів та колег. І коли зустрінеш у житті таку Особистість, то час учнівства переростає у щось невимовно значне, стає джерелом професійної снаги.

Академіки Ольга Сухомлинська і Олександра Савченко в Київському університеті імені Бориса Грінченка

У день ювілею нашого Вчителя – визнаного авторитета в царині педагогіки, одного з керівників української академічної науки – кожен із нас хоче засвідчити шану, вдячність, надію на наступні роки співпраці.

Щиросердечно вітаємо Вас, шановна Олександро Яківно, зі знаменною датою у Вашому житті! Бажаємо Вам міцного здоров'я на довгі роки, щастя, добробуту, творчого натхнення та плідної праці на педагогічній ниві!

Колеги та учні

ДО 90-РІЧЧЯ «РШ»

Колективу редакції науково-педагогічного журналу «Рідна школа»!

Щиросердно вітаю нашу «Рідну школу» із славним ювілеєм! Впродовж десятиліть цей журнал належить до найавторитетніших видань нашої країни, його знають, читають, шанують вчителі, науковці, управлінці, студенти.

У бурливому інформаційному морі «Рідна школа» привертає увагу читачів змістовними, актуальними матеріалами, які надходять з різних областей. На сторінках журналу кожен читач знайде для себе щось нове, бо редакція так добирає матеріал, щоб з номеру в номер вдало поєднати теоретичне з практичним, відкривати нові імена і адреси інноваційного досвіду.

Я пишаюсь тим, що моя перша стаття була надрукована у журналі «Радянська школа» ще у 1968 році, і дотепер я з великою відповідальністю готую статті до цього часопису, який має таку вдалу, теплу назву.

Шановні журналісти-освітяни, ваш професіоналізм, служіння українській школі викликають глибоку повагу і вдячність.

Бажаю всім здоров'я, процвітання, цікавих авторів і багато-багато вдячних читачів!

*Олександра САВЧЕНКО,
академік НАПН України*